

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 95 0 П 074390 24 Рев
Бања Лука, 21.08.2024. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као председника вијећа, Тађе Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља 1. А.Г., 2. Ј.М. и 3. А.К., сви из Т., те сви заступани по пуномоћницима Моми Турањанину и Борису Шањевићу, адвокатима из Требиња, против тужене К.Т., из Т., коју заступа пуномоћник Драган Шкулетић, адвокат из Требиња, ради утврђења, вриједност предмета спора 31.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Требињу број 95 0 П 074390 23 Гж од 28.11.2023. године, на сједници вијећа одржаној дана 21.08.2024. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Требињу број 95 0 П 074390 21 П од 17.01.2023. године усвојен је тужбени захтјев тужитеља и утврђено је право својине у корист тужитеља А.Г. на $\frac{1}{2}$ дијела имовине стечене у браку са пок. М.Г., и то:

- на стану који се налази у Т., у Улици ..., приземље, укупне површине 48 м², изграђен на к.ч. бр. 938 К.О. Т., уписан у Књизи уложених уговора о откупу стамбених зграда и станова бр. 304. К.О. Т.,

па је тужена као тестаментарни насљедник обавезана да трпи смањење тестаментарног насљеђивања до висине $\frac{1}{2}$ дијела стана који припада означеном тужитељу.

Истовремено, утврђено је да је тестаментом сачињеним код нотара Олгице Стевић из Требиња под бр. ОПУ- ...од 02.10.2018. године, повријеђено право на нужни насљедни дио тужитеља А.Г. (у даљем тексту: првотужитељ), Ј.М. (у даљем тексту: друготужитељица) и А.К. (у даљем тексту: трећетужитељица), па је тужена као тестаментарни насљедник обавезана да трпи смањење тестаментарног насљеђивања до висине нужног насљедног дијела тужитеља. Тужена је обавезана да тужитељима надокнади парничне трошкове у износу од 6.405,40 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Требињу број 95 0 П 074390 23 Гж од 28.11.2023. године жалба тужене је усвојена и првостепена пресуда преиначена тако што је тужбени захтјев тужитеља у цјелости одбијен. Тужитељи су солидарно обавезани да туженој надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 5.159,35 КМ.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побијају тужитељи због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се иста укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужена предлаже да се ревизија одбије.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља: да се утврди да стан који се налази у Т., у Улици ..., у приземљу, укупне површине 48 м², представља сусвојину првотужитеља са дијелом од $\frac{1}{2}$ по основу имовине стечене у браку са сада покојном супругом М.Г.; да се утврди да је тестаментом сачињеним код нотара Олгице Стевић из Требиња под бројем ОПУ– ... од 02.10.2018. године, којим је умрла располагала означеним станом, повријеђено право на нужни дио тужитеља, па да се тужена, као тестаментарни насљедник, обавезе да трпи смањење тестаментарног насљеђивања до висине нужног насљедног дијела тужитеља.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је првотужитељ био носилац станарског права на стану који се налази у Т., у Улици ..., у приземљу, укупне површине 48 м², те који је уз сагласност првотужитеља откупила његова супруга М., уговором број Ов ... од 22.07.2002. године; да се М.Г. уписала као власник наведеног стана са дијелом 1/1 у Књигу уложених уговора о откупу стамбених зграда и станова број 304 КО Т.; да је иста након тога сачинила тестамент код нотара Олгице Стевић из Требиња под бројем ОПУ – ... од 02.10.2018. године, којим предметни стан оставља својој кћерци, туженој К.Т.; да је у поступку расправљања заоставштине пред Основним судом у Требињу прочитан и проглашен наведени тестамент, након чега су га тужитељи – супруг А. и кћерке Ј. и А. оспорили тврдњом да је оставила располагала имовином која представља брачну имовину стечену у браку са супругом А., па да је могла располагати само са $\frac{1}{2}$ предметног стана, као и да је повријеђено право на нужни дио осталих законских насљедника; да је након тога Основни суд у Требињу рјешењем број 95 0 О 069355 21 О од 25.11.2021. године прекинуо оставински поступак и упутио насљеднике (тужитељи у овој парници) да у року од 30 дана покрену парнични поступак ради утврђивања обима заоставштине и ваљаности тестаamenta умрле; да су према проведеним доказима и утврђеним чињеницама првотужитељ и његова сада умрла супруга М. за живота подједнако чинили поклоне својим кћеркама (тужитељицама Ј. и А.).

Првостепени суд је, у пресуди коју је донио, образложио да је оцјеном проведених доказа (при чему није проведени доказ увидом у тестамент умрле М. Г.) утврђено да је иста противправно располагала и са удјелом њеног супруга на предметном стану. Надаље, налази да је сада умрла М. сачинила тестамент обрађен код нотара Олгице Стевић из Требиња број ОПУ – ... од 02.10.2018. године, којим располагањем је повријеђено право на нужни дио законских насљедника – тужитеља. Из ових разлога, позивом на одредбу члана 270. став 5. Породичног закона („Службени гласник РС“ бр. 54/02, 41/08, 63/14 и 56/19, даље: ПЗ), те одредбе члана 30. став 1. и 31. Закона о насљеђивању ("Службени гласник Републике Српске", број 1/09, 55/09, 91/16, 28/19 и 82/19, у даљем тексту: ЗН) првостепени суд је захтјев тужитеља у цјелости усвојио.

Одлучујући о жалби тужене, другостепени суд је имао у виду да у доказном поступку није читан тестамент, који је и дао повода овом спору, па је остао неутврђен потпун садржај истога (да ли садржи образложење, сагласност првотужитеља и др.). Налази да у доказном поступку није утврђен ни садржај заоставштине оставитељице. Утврђујући да из исказа првотужитеља, као и из исказа друготужитељице и трећетужитељице, те садржаја тестаента који је сачинио првотужитељ, несумњиво произлази да су брачни односи првотужитеља и М. били складни и да су заједно доносили одлуке, другостепени суд закључује да је постојао њихов међусобни договор око располагања предметним станом, у смислу одредбе члана 271. став 1. ПЗ. Надаље, другостепени суд налази да је првостепени суд, без провођења било каквог доказа у правцу утврђења укупне заоставштине М. и не рачунајући вриједност поклона учињеног насљедницима, извео неправилан закључак о прекорачењу расположивим дијелом заоставштине на штету нужног дијела, интерпретирајући при томе одредбе члана 6. и 33. ЗН. Закључујући да у складу са наведеним законским одредбама првостепени суд није цијенио основаност тужбеног захтјева, као и да тужитељи у доказном поступку нису понудили адекватне доказе за доказивање навода тужбе, другостепени суд је жалбу тужене усвојио и првостепену пресуду преиначио тако што је тужбени захтјев тужитеља у цјелости одбио.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита и ревизионим наводима није доведена у озбиљну сумњу.

Тужитељи пред првостепеним судом нису извели доказ читањем спорног тестаента, који је сачинила М.Г., па је остао неутврђен садржај истога.

Према изведеним доказима, истога дана (није поуздано утврђено да ли се ради о 02.10.2018. или 02.10.2018. године) када је М.Г. сачинила спорни тестамент, којим је предметним станом располагала у корист тужене, код истога нотара је тестамент сачинио и првотужитељ (исказ првотужитеља, искази друготужитељице и трећетужитељице, садржај тестаента број ОПУ ... од 03.10.2018. године), којим је некретнине у К.О. Ј. оставио трећетужитељици. У тестаменту је наведено, да је заједно са брачном супружницом М. друготужитељици поклонио стан у Н., па да су се договорили да збрину и друге двије кћерке и то тако да некретнине у К.О. Ј. оставе трећетужитељици, а стан у Т., на којем је укњижена М. да оставе туженој (што се потврђује и наводима ревизије).

Према већ реченом, није утврђен садржај оспореног тестаента, па је тиме неутврђено да ли је и у овом тестаменту садржано образложење које се тиче међусобног договора брачних супружника.

Код таквог стања ствари, имајући у виду и да из исказа тужитеља произлази да су првотужитељ и сада покојна М. живјели у складном браку и заједно доносили одлуке, правилан је закључак другостепеног суда да је постојао њихов међусобни договор око располагања некретнинама које су стекли у браку, па тако и у погледу располагања предметним станом (одредбе члана 270. став 5. и 271. став 1. ПЗ).

Како су се, дакле, првотужитељ и његова супруга договорили да предметним станом буде располагано на начин да исти припадне туженој, то није основан захтјев првотужитеља за утврђење његовог права сусвојине на предметном стану и смањењу тестаментарног насљеђивања у том дијелу.

До повреде нужног дијела, у смислу одредбе члана 39. став 2. ЗН, долази уколико је вриједност примљене заоставштине мања од вриједности нужног дијела. Сваком од законских насљедника урачунава се у насљедни дио све што је добио на поклон од оставиоца на било који начин. Одредбом члана 33. ЗН прописан је начин израчунавања нужног дијела.

У конкретном случају, изведеним доказима, прије свега, није уврђен обим заоставштине М.Г. Наведено, супротно наводима ревизије, није могуће утврдити из садржаја рјешења о прекиду оставинског поступка иза исте и упућивању законских насљедника на покретање парничног поступка ради утврђења обима заоставштине и ваљаности тестаментa, нити се према стању списка предмета могу прихватити ревизиони наводи да њену заоставштину чини само предметни стан. Осим тога, у доказном поступку нису понуђени докази за израчунавање нужног дијела у смислу наведене законске одредбе (члан 33. ЗН), све ради извођења закључка да ли се ради о повреди нужног дијела.

Стога, имајући у виду правило о терету доказивања, прописано одредбама члана 7, 123. и 126. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 и 27/24 - даље: ЗПП), правилан је закључак другостепеног суда да тужитељи нису доказали да се ради о повреди нужног дијела.

Осим тога, друготужитељица и трећетужитељица су по свему судећи раније, сагласно договору првотужитеља и М., намирене у свом нужном дијелу, а у овој парници исте нису доказале супротно.

Из датих разлога, изјављена ревизија је одбијена, примјеном одредбе члана 248. ЗПП.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић